

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

B

Accredited By NAAC

Revised Syllabus For

P. G. Diploma in Jainology and Prakrit

Syllabus to be implemented from June 2012 onwards.

A] **Ordinance and Regulations:-**
(as applicable to degree/programme)

B] **Shivaji University, Kolhapur**
Revised Syllabus For
P.G. Diploma in Jainology and Prakrit

1. **TITLE : Subject P. G. Diploma in Jainology and Prakrit Compulsory under the Faculty of Social Sciences.**
2. **YEAR OF IMPLEMENTATION:-** Revised Syllabi will be implemented from June 2012 onwards.

3. **PREAMBLE:-**

[Note :- The Board of Studies should briefly mention foundation, core and applied components of the course/paper. The student should get into the prime objectives and expected level of study with required outcome in terms of basic and advance knowledge at examination level.]

4. **GENERAL OBJECTIVES OF THE COURSE/ PAPER/ :**

- 1) To acquaint with the Jain Darshan.
- 2) To Study the life and work of Tirthankaras & Acharya Parmpara.
- 3) To Study Jain literature, Art & Architecture.
- 4) To Study Jain Inscription in India.
- 5) Research in various branches of Jainology.
- 6) To Study Prakrit literature & Grammar.
- 7) To Study the role of Jain community in various fields.
- 8) To Study the role of Jain community in Modern Perspective.
- 9) To Study the position & Status of Jain Women.

5. **DURATION**

The Duration of Course is One year.

6. **PATTERN:-**

Annual Examination will be held.

7. FEE STRUCTURE :-
As per Government /University rules

[Note :- In case of any New degree/Programme **started** at university/college, the respective colleges/ Dept. should submit a separate **proposal of** fee structure to BOS office. (i. e. Tution Fee & Laboratory Fee, if any.)]

9. ELIGIBILITY FOR ADMISSION :-

Graduate with any Faculty from any recognized University.

10. MEDIUM OF INSTRUCTION :

The medium of instruction shall be in Marathi.

11. STRUCTURE OF COURSE- -----

Sr.No.	Subjects	Marks
1	History of Jainism	100
2	Jaina Philosophy	100
3	Jaina Ethical Discipline	100
4	Prakrit Literature and Grammar	100

12. SCHEME OF TEACHING AND EXAMINATION:-

1. Minimum three hours of teaching is required in a week and 30-40 hours teaching will be available in a year.

13. SCHEME OF EXAMINATION :-

- The examination shall be conducted at the end of each academic year for annual pattern.
- The Theory paper shall carry 100 marks
- The evaluation of the performance of the students in theory papers shall be on the basis of Annual Examination of 100 marks.
- Question Paper will be set in the view of the /in accordance with the entire Syllabus and preferably covering each unit of syllabi.

14. STANDARD OF PASSING:-

1. In order to pass the course, a Candidate has to clear all the four papers by getting a minimum of 40% marks.

15. NATURE OF QUESTION PAPER AND SCHEME OF MARKING :-

- Q. 1 A) Objective type Question (Any two types question carrying five marks each will be asked from the following)
- a. State the following sentences true or false 5 marks
 - b. Match the Pairs 5 marks
 - c. Choose the correct alternative 5 marks
- B) Give the answers of the following question in one sentence 5/7 5 marks
- Q. 2 Write short answer of the following 2/4 20 marks
(in 10 to 15 sentence)
- Q.3 Write Short notes on the following 2/4 20 marks
- Q.4 Essay type question 1/2 20 marks
- Q. 5 Write Critical notes 2/4 20 marks

16. EQUIVALENCE IN ACCORDANCE WITH TITLES AND CONTENTS OF PAPERS- (FOR REVISED SYLLABUS)

Sr.No.	Title of Old Paper	Title of New Paper
1.	History of Jainism and Jain Literature	History of Jainism
2.	Jain Ethics and Principles	Jaina Philosophy
3.	Study of Prakrit Language	Jaina Ethical Discipline
4.	Jain Text book Study	Prakrit Literature and Grammar

17. SPECIAL INSTRUCTIONS , IF ANY.

REVISED SYLLABUS FOR

B.A./B.Com./_____ (Part I/II/III) (Semester -----)
(Introduced from June _____ onwards)

- (i) Paper – I
- (ii) Title Of Paper -----
- (iii) Specific Objectives:-----
- (iv) A brief note :- (On expected level of study from examination and assessment point of view):- -----
- (v) UNIT No.of Lectures

Unit 1	(No.of Lectures – 15)
Unit 2	(No.of Lectures – 15)
Unit 3	(No.of Lectures – 15)
Unit 4	(No.of Lectures – 15)
Unit 5	(No.of Lectures – 15)
Unit 6	(No.of Lectures – 15)
Unit 7	(No.of Lectures – 15)
Unit 8	(No.of Lectures – 15)

(vi) Recommended Reading :
(In MLA/APA Style Sheet Format)

- a) Basic Reading :-
b) Additional Reading :-
c) References :-

- i) Books
ii) Periodicals/Journals:

(NOTE :

- i) The details of field work, seminar, Group Discussion and Oral examination be given wherever necessary.
- ii) General/Specific instructions for Laboratory safety should be given wherever necessary)

C] OTHER FEATURES :

1. INTAKE CAPACITY / NUMBER OF STUDENTS:-
(Wherever applicable)

2. TEACHERS QUALIFICATIONS:-

- As prescribed by norms .
- However required number of core faculty should be given for particular course along with paper wise and Specialization wise work load allocation.
- Work load details should be as per Apex body/UGC/State Govt./University norms.

3. The Board of studies should clearly mention the required Books, Journals and specific Equipments necessary for the Course.

(A) LIBRARY :

Reference and Text Books, Journals and Periodicals, Reference Books for Advanced Books for Advanced studies.

(B) SPECIFIC EQUIPMENTS : Necessary to run the Course.

(T.V., V.C.R. V.C.P., L.C.D., Overhead Projector) (Computers and necessary softwares and operating systems etc.)

जैन तत्त्वज्ञान आणि प्राकृत पदव्युत्तर पदविका

पेपर क 1

जैन धर्माचा इतिहास

विभाग पहिला : जैनधर्माचा उद्गम, विकास व परिचय

- अ) जैन धर्माची प्राचीनता
- ब) मोहेनजोदडो आणि जैन संस्कृती

विभाग दुसरा : तीर्थकरांचा परिचय

- अ) तीर्थकर वृषभदेव व नेमिनाथ
- ब) तीर्थकर पार्श्वनाथ व महावीर

विभाग तिसरा : गणधर व आचार्य परंपरा

- अ) गणधर गौतम व जम्बू स्वामी
- ब) आचार्य समंतभद्र व हेमचंद्र

विभाग चौथा : शिलालेखांचा अभ्यास

- अ) शिलालेखांचे स्वरूप व महत्त्व
- ब) गिरनार शिलालेख – क्रमांक 1 व 2

संदर्भग्रंथ सूची

1. आचार्य विद्यानंद मुनी, 2009, (द्वितीय आवृत्ती), **मोहनजोदडो: जैन परंपरा**, कुंदकुंद भारती, नवी दिल्ली.
2. डॉ. नेमिचंद्र शास्त्री, 1988, **भगवान महावीर और उनकी आचार्य परंपरा**, अखिल भारतवर्षीय दिगंबर जैन विद्वत् परिषद, इंदोर,
3. डॉ. नेमिचंद्र शास्त्री :1983: **भारतीय संस्कृति के विकास मे जैन वाङ्मय का अवदान**, वाराणसी.
5. श्री पाण्डे राजबलि, 1965, **अशोकाचे शिलालेख**, ज्ञानमंडळ, वाराणसी.
5. Jain K. C., 1974, **Lord Mahavira and His times**, Motilal Banarsidar, Delhi.
6. Dr. Kalghatgi T. G., 1984, **Jaina View of Life**, Jaina Samskriti Samraksha Sangha, Sholapur.
7. Dr. Saletore B. A., **Medieval Jainism**, Karnatak Publishing House, Bombay

पेपर क 2

जैन तत्त्वज्ञान

विभाग पहिला : तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप

- अ) तत्त्वज्ञानाची व्याख्या व स्वरूप
- ब) जैन तत्त्वज्ञानाची वैशिष्ट्ये

विभाग दुसरा : विश्वस्वरूप

- अ) द्रव्य— गुण—पर्याय
- ब) सहा द्रव्ये

विभाग तिसरा : गुणस्थान

- अ) गुणस्थान: व्याख्या व स्वरूप
- ब) गुणस्थानाचे भेद प्रभेद

विभाग चौथा : पाठ्यपुस्तक

- अ) तत्त्वार्थसूत्र अध्याय क. 1
- ब) तत्त्वार्थसूत्र अध्याय क. 2

संदर्भग्रंथ सूची

1. दीक्षित श्री. ह., **भारतीय तत्त्वज्ञान**, सुविचार प्रकाशन मंडळ, कोल्हापूर.
2. डांगे सिन्धु, 1980, **जैनधर्म आणि तत्त्वज्ञान**, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे.
3. पं. कैलासचंद शास्त्री, **जैन सिद्धांत**, भारतीय ज्ञानपीठ, दिल्ली.
4. पं. फूलचंद शास्त्री, 1998, **जैनधर्म**, गणेशप्रसाद वर्णी आश्रम, वाराणसी.
5. भगरे. बी. बी., 2009, **जैन तत्त्वज्ञान**, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
6. केतकर भा. ग., (अनु.), प्रा. हिरियाण्णा (लेखक), 1973, **भारतीय तत्त्वज्ञानाची रूपरेखा**, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

पेपर क 3 जैन आचारधर्म

विभाग पहिला : आचारधर्माचे स्वरूप व महत्त्व

- अ) आचारधर्माचे स्वरूप
- ब) आचारधर्माचे मोक्षमार्गातील महत्त्व

विभाग दुसरा : श्रमणाचार

- अ) श्रमणाचाराची भूमिका / निकष
- ब) श्रमणाचाराचे 28 मूलगुण

विभाग तिसरा : श्रावकाचार

- अ) श्रावकाचारातील व्रते
- ब) गुणव्रते व शिक्षाव्रते

विभाग चौथा : पाठ्यपुस्तक

- अ) मूलाचार (गाथा 1 ते 36)
- ब) रत्नकरण्ड श्रावकाचार (अध्याय 1, श्लोक 1-45)

संदर्भग्रंथ सूची

1. आचार्य वट्टकेर, *मूलाचार* (भाग 1) भारतीय ज्ञानपीठ, दिल्ली.
2. आचार्य समंतभद्र, 2008, 10 वी आवृत्ती, *रत्नकरण्ड श्रावकाचार*, ककुंबाई पाठ्यपुस्तक, कारंजा
3. पं. फूलचंद शास्त्री, 1998, *जैनधर्म*, गणेशप्रसाद वर्णी आश्रम, वाराणसी.
4. पं. दौलतरामजी, 2011, *छहढाला*, (10 वी आवृत्ती) ककुंबाई पाठ्यपुस्तक, कारंजा.
5. जैन महेंद्रकुमार, *जैन दर्शन*, भारतीय ज्ञानपीठ, दिल्ली.
6. जैन भालचंद : *जैन दर्शन एवं संस्कृति का इतिहास*. भारतीय ज्ञानपीठ, दिल्ली.

पेपर क 4

प्राकृत साहित्य व व्याकरण

विभाग पहिला : प्राकृत भाषेचा उद्गम व विकास

अ) प्राकृत भाषेचे स्वरूप

ब) प्राकृत भाषेचे प्रकार व वैशिष्ट्ये

विभाग दुसरा : प्राकृत पाठ्यपुस्तकांचा अभ्यास

अ) पाइय – कुसुमांजली गद्य पाठ 1 व 6

ब) पाइय – कुसुमांजली पद्य पाठ 1 व 4

विभाग तिसरा : प्राकृत संधी

अ) संधी करणे

ब) संधी सोडविणे

विभाग चौथा : प्राकृत वाक्यरचना

अ) प्राकृत वाक्यरचनेची वैशिष्ट्ये

ब) प्राकृत स्वयं शिक्षक (पाठ 20 ते 40)

संदर्भग्रंथ सूची

1. भगरे व पाटील, 2003, *पाइय कुसुमांजली*, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.
2. जैन प्रेमसुमन, 1982, *प्राकृत स्वयं शिक्षक*, प्राकृत अकादमी, जयपुर.
3. डागा तारा, 1980, *प्राकृत साहित्य का इतिहास*, प्राकृत अकादमी साहित्य, जयपुर.
4. सोगाणी कमलचंद, *प्राकृत रचना सौरभ*, अपभ्रंश साहित्य अकादमी, जैनविद्या संस्थान, दिगंबर जैन अतिशय क्षेत्र, श्री महावीरजी.(राजस्थान).
5. बन्डोपाध्याय सत्यरंजन, 1975, *प्राकृत प्रकाश* (वररुची), संस्कृत पुस्तक भांडार, कलकत्ता.
6. तगारे ग. वा., 1987, *प्राकृत साहित्याचा इतिहास*, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ, नागपूर.